

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ЗАСТОСУВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Т. О. Куренна

*Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
75, просп. Московський, м. Харків, Україна, 61050.
E-mail: manage_nasa@mail.ru*

Отримана 27 вересня 2013, прийнята 22 листопада 2013.

Анотація. На сьогодні в Україні законодавча база функціонування органів державного фінансового контролю є недосконалою. Реформи, які відбулися на початку 90-х років минулого століття, значно послабили роль і значущість відомчого контролю, що призвело до суттєвого зменшення його впливу на попередження й виявлення недоліків, фактів порушень, зловживань при використанні матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. У результаті цього в аграрному секторі почали формуватися тенденції скорочення агропромислового потенціалу, погіршення соціального становища сільського населення. Чинники ринкової економіки потребують суттєвої перебудови внутрішнього фінансового контролю. Завдання полягає в тому, щоб створити таку систему відомчого контролю, яка сприяла б прискоренню соціально-економічного розвитку села, зміцненню законності, створенню раціональної та ефективної системи господарювання. Однак поки не створена нова система відомчого контролю, необхідно вдосконалювати чинну.

Ключові слова: аграрний сектор економіки, фінансовий контроль, відомчий контроль, нормативно-правова база.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВАЯ БАЗА ПРИМЕНЕНИЯ ВНУТРЕННЕГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ

Т. А. Куренная

*Харьковский региональный институт государственного управления
Национальной академии государственного управления при Президенте Украины,
75, просп. Московский, г. Харьков, Украина, 61050.
E-mail: manage_nasa@mail.ru*

Получена 27 сентября 2013, принята 22 ноября 2013.

Аннотация. На сегодня в Украине законодательная база функционирования органов государственного финансового контроля не является совершенной. Реформы, которые состоялись в начале 90-х годов прошлого века, значительно ослабили роль и значимость ведомственного контроля, что привело к существенному уменьшению его влияния на предупреждение и выявление недостатков, фактов нарушений, злоупотреблений при использовании материальных, трудовых и финансовых ресурсов. В результате этого в аграрном секторе начали формироваться тенденции сокращения агропромышленного потенциала, ухудшения социального положения сельского населения. Факторы рыночной экономики нуждаются в существенной перестройке ведомственного контроля. Задача заключается в том, чтобы создать такую систему ведомственного контроля, которая способствовала бы ускорению социально-экономического развития села, укреплению законности, созданию рациональной и эффективной системы ведения хозяйства. Однако пока не создана новая система ведомственного контроля, необходимо совершенствовать действующую.

Ключевые слова: аграрный сектор экономики, финансовый контроль, ведомственный контроль, нормативно правовая база.

LEGISLATIVE AND REGULATORY FRAMEWORK OF APPLICATION OF INTERNAL FINANCIAL CONTROL IN THE AGRARIAN SECTOR OF ECONOMY OF UKRAINE

Tatiana Kurena

*Kharkov regional institute of public administration of NAPA by the President of Ukraine,
75, Moskovsky Avenue, Kharkov, Ukraine, 61050.
E-mail: manage_nasa@mail.ru*

Received 27 September 2013, accepted 22 November 2013.

Abstract. For today the perfect legislative framework of functioning of bodies of state financial control is absent in Ukraine. Reforms that took place since the 90s of the last century weakened a role and meaningfulness of departmental control considerably; as a result we see a substantial reduction of its influence on warning and exposure of defects, facts of violations and abuses while using material, labour and financial resources. As a consequence of this, tendencies of reduction of agro-industrial potential, worsening of social position of rural population started to be formed in an agrarian sector. The factors of market economy need substantial alteration of internal financial control. The task is to create such a system of departmental control, which would assist the acceleration of socio-economic development of village, strengthening of legality, creation of the rational and effective system of economic management. However, the new system of departmental control has not been created yet, so it is necessary to improve the current system.

Keywords: agrarian sector of economy, financial control, departmental control, legislative and regulatory framework.

Постановка проблеми

Фінансовий контроль є важливою функцією держави, що забезпечує умови нормального функціонування фінансової системи. Ринкові умови не відміняють необхідності систематичного контролю фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій, установ усіх форм власності, вжиття заходів із попередження й ліквідації недоліків. Фінансовий контроль об'єктивно властивий і ринковій економіці, він використовується всіма розвинутими країнами в тій мірі, в якій диктується економічними і політичними завданнями.

Існування фінансового контролю зумовлюється об'єктивним характером фінансів. Становлення і розвиток фінансів були одночасно становленням і розвитком фінансового контролю. Виходячи з функцій, що виконують фінанси, їх можна розглядати як інструмент розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту і створення на цій основі грошових доходів

і грошових фондів. Однак грошові доходи і грошові фонди створюються і використовуються не автоматично, а під впливом складних економічних відносин. Цим і обумовлена об'єктивна необхідність фінансового контролю як одного з елементів управління фінансами (поряд з фінансовим плануванням і прогнозуванням, обліком, а також фінансуванням).

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Ступінь наукової розробленості даної проблеми не є високим. Так, дослідженням питань державного фінансового контролю займалися вітчизняні вчені: М. Бариніна-Закірова [1], О. Бречко, Ф. Бутинець, Є. Калюга [4], О. Ковалюк, А. Малишев, В. Мельничук, М. Мінченко, І. Стефанюка, В. Чайка та інші, а також зарубіжні: В. Бурцев [2], М. Васильєва, І. Гараєв, Н. Жиліна, Т. Зир'янова, Е. Кондрат, Т. Конюхова, В. Коробов, А. Крикунов [5], І. Лагутін, О. Нікуліна та інші.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми

Розробка адекватних форм взаємодії різних рівнів системи економічного контролю над діяльністю аграрного сектора економіки вимагає виявлення спільності в об'єктах і предметах контролю, спадкоємності його напрямів, методів і різновидів, властивих кожному з його видів, методичних підходів до його організації, розробки стандартів організації і технології контролю, створення системи контролю над якістю роботи контролюючих органів.

Мета

Узагальнення теоретико-методологічних та практичних аспектів фінансового контролю та внутрішнього фінансового контролю в аграрному секторі, розробка конкретних дієвих рекомендацій в лоні удосконалення внутрішнього фінансового контролю в аграрному секторі в площині державного управління.

Викладення основного матеріалу

Стримуючим чинником поліпшення управління відомчим контролем, на нашу думку, є недостатня послідовність у реалізації принципів системного підходу, що обумовлена: відсутністю єдиного правового регулювання організації й управління контролем; недостатністю в управлінні контролем за окремими організаційними ланками важливого елемента управління — аналізу результатів і ефективності здійснюваного контролю; неналежним рівнем зв'язків в існуючій системі управління контролем; недостатнім фінансуванням діяльності органів, які здійснюють контроль на рівнях відомчого контролю; відсутністю фінансування діяльності органів контролю на рівні економічних суб'єктів, наприклад ревізійних комісій (служб внутрішнього аудиту), які б фінансувалися відповідно до встановлених посадових ставок, передбачених у штатному розписі підприємства, установи чи організації.

Науково обґрунтована класифікація контролю дає змогу чітко визначити місце кожного елемента системи і відмінні характеристики кожного його виду та форми. Аналіз досліджень вітчизняних й зарубіжних учених-економістів

показує, що єдиної думки щодо розмежування функцій контролю немає.

З початку 90-х років питання контролю-ревізійної роботи в міністерствах, відомствах та інших центральних органах виконавчої влади неефективно вирішувалися в межах держави, а тому контрольні дії проводилися відповідно до сформульованих ще за часів командно-адміністративних методів управління, що не завжди забезпечувало належний контроль за дотриманням державної дисципліни, збереженням майна, раціональним використанням товарно-матеріальних цінностей і коштів. Як результат значно зменшилася кількість ревізій (особливо в підприємствах агропромислового виробництва), збільшилася кількість порушень фінансової дисципліни, зросли суми збитків, виявлені не контролюючими органами самостійно, а за завданнями правоохоронних органів.

Все це зумовило прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо поліпшення контролю-ревізійної роботи в міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади» від 10.07.98 р. за № 1053, якою затверджено Положення про відомчий контроль у системі міністерств, інших центральних органів виконавчої влади за фінансово-господарською діяльністю підприємств, установ і організацій, що належать до сфери їх управління. У постанові наголошено на ролі відомчого контролю в системі фінансово-господарського контролю, визнано ревізії та перевірки як основу відомчого контролю, окреслено коло завдань, які перевіряють контролю-ревізійні підрозділи, права та обов'язки ревізорів. Це дало змогу здійснювати контролю-ревізійну роботу в більш правовому форматі, оскільки ця постанова надала більшої юридичної ваги контрольним діям органів відомчого контролю.

Кабінет Міністрів України постановою «Про здійснення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади внутрішнього фінансового контролю» від 22.05.2002 № 685 визнав такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 10.07.98 р. № 1053 і поставив завдання «забезпечувати якісне проведення ревізій (перевірок) господарсько-фінансової діяльності підприємств, установ та організацій в частині цільового та ефективного використання ними

бюджетних коштів і збереження державного майна; своєчасно розглядати матеріали ревізій (перевірок), вживати необхідних заходів за встановленими фактами зловживань, розкрадань, безгосподарності та інших порушень фінансової звітності».

У постанові наведено визначення внутрішнього фінансового контролю як «діяльність контрольно-ревізійних підрозділів, спрямована на забезпечення міністерств, інших центральних органів виконавчої влади достовірною інформацією про використання об'єктами контролю фінансових ресурсів, оцінку ефективності їх господарської діяльності, виявлення і запобігання в ній відхиленням, що перешкоджають законному та ефективному використанню майна і коштів, розширеному відтворенню виробництва» і підтверджено статус відомчого контролю.

Виходячи із цієї постанови, основною метою внутрішнього фінансового контролю до прийняття Кабінетом Міністрів України постанови «Про порядок проведення внутрішньої контрольно-ревізійної роботи в системі центрального органу виконавчої влади» від 06.01.2010 № 2 була перевірка фінансово-господарської діяльності, цільового й ефективного використання бюджетних коштів та збереження державного майна, економного використання матеріальних і фінансових ресурсів, достовірності ведення бухгалтерського обліку тощо. Зазначена постанова від 06.01.2010 № 2 втратила чинність у вересні 2011 року [7].

Складовими державного внутрішнього фінансового контролю (ДВФК), відповідно до європейської моделі, є внутрішній контроль та внутрішній аудит. На сьогодні законодавче визначення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту викладене в новій редакції Бюджетного кодексу України (ст. 26).

Внутрішнім контролем є комплекс заходів, що застосовуються керівником для забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог щодо діяльності бюджетної установи та її підвідомчих установ.

Внутрішнім аудитом є діяльність підрозділу внутрішнього аудиту в бюджетній установі, спрямована на удосконалення системи управління, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджет-

них коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності бюджетної установи та підвідомчих їй бюджетних установ, поліпшення внутрішнього контролю.

Кабінетом Міністрів України затверджено постанову «Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади» від 28.09.2011 № 1001 [10].

Пунктом 3 Порядку, затвердженого постановою № 1001 (далі Порядок № 1001) встановлено обов'язковість утворення підрозділів внутрішнього аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади та можливість створення таких підрозділів, за рішенням керівника міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, в територіальних органах міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади.

Тобто, якщо чисельність працівників підрозділу внутрішнього аудиту центрального органу виконавчої влади дозволяє забезпечувати належне проведення внутрішнього аудиту, постанова та Порядок № 1001 не містять обов'язкових вимог щодо створення підрозділів внутрішнього аудиту в територіальних органах центрального органу виконавчої влади чи бюджетних установах, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади. Водночас, якщо чисельність центрального апарату не дозволяє забезпечувати належне проведення внутрішнього аудиту, керівники повинні забезпечити оптимальну чисельність внутрішніх аудиторів для виконання покладених на них завдань. У такому випадку охоплення об'єктів внутрішнього аудиту має забезпечуватися сукупною чисельністю підрозділів внутрішнього аудиту, які діють в системі відповідного центрального органу виконавчої влади.

Статус, структура та чисельність підрозділів внутрішнього аудиту має визначатися з урахуванням критеріїв визначених абз. 3 п. 2 Порядку № 1001 та з дотриманням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 12.03.2005 № 179 «Про упорядкування структури апарату цент-

ральних органів виконавчої влади, їх територіальних підрозділів та місцевих державних адміністрацій» [8].

Якщо у міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади є значна кількість підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління, адміністративних і контрольно-наглядових функцій та обсягів і напрямів бюджетного фінансування, на думку Держфінінспекції, доцільно створити департамент з відділів:

- відділу аудиту ефективності, відділу аудиту відповідності, відділу фінансового аудиту,
- відділу координації діяльності підпорядкованих підрозділів внутрішнього аудиту (для підрозділу внутрішнього аудиту апарату міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади) або управління з відділів: відділу аудиту ефективності,
- відділу аудиту відповідності та фінансового аудиту, відділу координації діяльності підпорядкованих підрозділів внутрішнього аудиту.

За умови відсутності підрозділів внутрішнього аудиту на рівні управління має складатися з відділів: відділу аудиту ефективності, відділу аудиту відповідності, відділу фінансового аудиту.

Розуміючи, що проведення внутрішнього аудиту не можливе без відповідного нормативного підґрунтя, Держфінінспекцією як органом, уповноваженим на здійснення реформ у сфері державного внутрішнього фінансового контролю, розроблено та Міністерством фінансів України затверджено: Стандарти внутрішнього аудиту (наказ Міністерства фінансів України від 04.10.2011 № 1247 «Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту» зареєстровано в Мін'юсті 20.10.2011 за № 1219/19957), які стануть інструктивним базисом внутрішнього аудиту; в них враховано ключові положення Міжнародних професійних стандартів внутрішнього аудиту (ПА) та Кодекс етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту (наказ Міністерства фінансів України від 29.09.2011 № 1217 «Про затвердження Кодексу етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту» зареєстровано в Мін'юсті 17.10.2011 за № 1135/19933), що встановлює морально-етичні принципи професійної діяльності внутрішніх аудиторів при виконанні ними своїх службових обов'язків. Кодекс ети-

ки враховує основні положення Кодексу етики Інституту внутрішніх аудиторів (ІА) та Міжнародного кодексу етики контролерів (аудиторів) державного сектора (ІУТ08АІ) [3].

Водночас на сьогодні в Україні відсутні інструменти, які б допомогли керівникам міністерств, інших центральних органів виконавчої влади (далі — установи) побудувати в своїх організаціях дієву систему внутрішнього контролю, що забезпечувала б їх впевненість у тому, що діяльність проводиться економно, ефективно, результативно та відповідно до законодавства і досягає поставленої мети. Таким інструментом стане Інструкція з внутрішнього контролю (далі — Інструкція ВК), яку заплановано затвердити наказом Міністерства фінансів України ще у поточному році.

Сьогодні діяльність контролюючих органів проводиться за відсутності чіткої взаємодії по виконанню тих чи інших контрольних дій. Іншими словами, фінансово-господарський контроль на практиці діє не як єдина система, де кожній ланці відведена певна контрольна функція і ці функції не перетинаються, а він існує в формі відокремлених ланок. Із цього випливає висновок, що за таких умов спостерігаються неузгодженість, дублювання, відсутність взаємодії між контролюючими органами. Так, контроль за використанням бюджетних коштів, наданих державою для фінансової підтримки підприємств агропромислового виробництва, мають право здійснювати органи Державного казначейства України, Державною контрольно-ревізійною службою України, підрозділів внутрішнього фінансового контролю Міністерства аграрної політики та продовольства України. Це призводить до: недостатньої ефективності в роботі контролюючих органів; нераціонального використання як працівників контролюючих органів, так і їхнього робочого часу; дублювання однієї й тієї самої роботи різними контролюючими ланками; до різних правових і методологічних поглядів формулювання одного й того самого факту, який є предметом перевірки.

Враховуючи наведені проблеми, вважаємо, що потрібно сформувані такий комплекс стратегічних нормативно-правових документів, який дасть можливість чітко розмежувати повноваження й завдання контролюючих органів, усунути дублювання в роботі органів Державної фінансової інспекції та її територіальних

органів і відомчого контролю, а також забезпечить більш високу ефективність їхньої діяльності. На нашу думку, розподіл контролю на контроль органів законодавчої й виконавчої влади має перспективи, оскільки: по-перше, будуть розділені конкретні контрольні повноваження і функції між двома основними гілками державної влади й чітко виражений відокремлений контроль; по-друге, такий розподіл сприятиме зникненню або мінімізації дублювання однієї й тієї самої роботи різними контролюючими органами; по-третє, не буде пріоритетності у ролі того чи іншого контролюючого органу, тому що розподіл контрольних повноважень автоматично ліквідує ці суперечності.

Отже, відомчий фінансовий контроль є частиною урядового контролю і служб, що його здійснюють та підконтрольні органам виконавчої влади. Тому контрольні функції, які вони виконують, класифікують як внутрішній контроль стосовно уряду. Цей контроль не є високо-ефективним у підприємствах аграрного сектора економіки через обмежене коло питань, які він може вирішувати без погодження із власником, тому він може доповнюватися контролем з боку спеціального органу влади.

Сільське господарство по суті дуже консервативне і важко пристосовується до вимог ринкових відносин. Зміна організаційних форм сільськогосподарських підприємств, форм власності й навіть назв не призвело до кардинальних змін у принципах господарювання, мисленні по-новому, організації внутрішнього контролю.

У зв'язку з відмінностями в організації контролю господарської діяльності сільськогосподарських підприємств різних форм власності, на нашу думку, контроль за їх діяльністю можуть проводити органи зовнішнього й внутрішнього контролю.

Проведені дослідження засвідчили, що функція відомчого контролю в системі контролю агропромислового комплексу в основному проявляється у формі перевірок за використанням бюджетних ресурсів та майна пайового фонду, реалізацією заставного майна, нецільового використання кредиту, нестачі товарно-матеріальних цінностей, основних засобів.

Основні функції органів відомчого контролю в аграрному секторі за підприємницькою діяльністю суб'єктів господарювання полягають у здійсненні ревізій і перевірок, узагальненні їх

результатів, а також у впровадженні заходів, спрямованих на усунення й попередження фінансових порушень.

На нашу думку, організаційна побудова відомчого контрольно-ревізійної служби в системі Міністерства аграрної політики та продовольства України чітко не визначена. Тому під час реорганізації міністерства найбільше потерпає саме ця структура, яка формується за залишковим принципом або за принципом об'єднання її з іншими невеликими службами.

На нашу думку, питання, пов'язані з виявленням і попередженням порушень та зловживань в аграрних підприємствах, можуть бути вирішені контролюючими органами внутрішнього (відомчого) контролю системи Міністерства аграрної політики та продовольства України за умови: законодавчого вирішення завдань органів внутрішнього контролю щодо забезпечення соціального захисту громадян-власників майнових і земельних паїв; налагодження централізованого забезпечення контрольно-ревізійних служб системи Міністерства аграрної політики та продовольства України необхідними методичними матеріалами; кардинального поліпшення кадрової роботи по залученню кваліфікованих спеціалістів у підрозділи внутрішнього фінансового контролю.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку

Внутрішній фінансовий контроль є невід'ємним і важливим складником державного регулювання аграрного сектора економіки, оскільки покликаний забезпечити цей процес достовірною інформацією про використання господарюючими структурами фінансових ресурсів, про ефективність здійсненого регулювання та наявність відхилень від встановлених норм, які перешкоджають формуванню, цільовому та ефективному використанню державних фінансових ресурсів, а також дає змогу вжити необхідні заходи для блокування негативних явищ і профілактики їх на майбутнє.

На нашу думку, якщо державна підтримка в аграрному секторі буде супроводжуватись високо-ефективним контролем, аграрії зможуть опанувати більш високий рівень ефективності на рівні як внутрішнього, так і зовнішнього ринків.

Література

1. Бариніна-Закірова, М. Нотатки про методи урядового фінансового контролю [Текст] / М. Бариніна-Закірова // Фінансовий контроль. – 2005. – № 1. – С. 53–69.
2. Бурцев, В. В. Место и роль системы финансового контроля в государственном управлении [Текст] / В. В. Бурцев // Консультант директора. – 2000. – № 11. – С. 27–35.
3. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 26.01.93 № 2939-XII (Назва Закону в редакції Закону № 5463-VI від 16.10.2012) // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>.
4. Калюга, Є. В. Класифікація контролю та шляхи її вдосконалення [Текст] / Є. В. Калюга // Фінансовий контроль. – 2002. – № 1. – С. 44–52.
5. Крикунов, А. В. Сущность, организация и перспективы финансового контроля в Российской Федерации [Текст] / А. В. Крикунов. – СПб. : СПбГУЭФ, 2001. – 209 с.
6. Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту [Текст] : Наказ Міністерства фінансів України від 04.10.2011 № 1247 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 85. – С. 91–102.
7. Про проведення внутрішньої контрольно-ревізійної роботи в системі центрального органу виконавчої влади [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.01.2010 № 2 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 1. – С. 65–69.
8. Про упорядкування структури апарату центральних органів виконавчої влади, їх територіальних підрозділів та місцевих державних адміністрацій [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2005 № 179 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 11. – С. 17.
9. Про заходи щодо поліпшення контрольно-ревізійної роботи в міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.07.1998 № 1053 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 28. – С. 23.
10. Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 75. – С. 77–81.

References

1. Barynina-Zakirova, M. Notes about scheme of government financial control. In: *Financial control*, 2005, Number 1, p. 53–69. (in Ukrainian)
2. Burtsev, V. V. Place and role of system of financial control in government management. In: *Consultant of director*, 2000, Number 11, p. 27–35. (in Russian)
3. Law of Ukraine No. 2939-XII dated back to January 1, 1993 (title of law as reworded by law No. 5463-VI dated back to October 16, 2012) «About core measures of carrying out of State financial control in Ukraine». Accessed at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>. (in Ukrainian)
4. Kaliuga, E. V. Classification of control and ways of its improvement. In: *Financial control*, 2002, Number 1, p. 44–52. (in Ukrainian)
5. Krikunov, A. V. Essence, organization and perspectives of financial control in Russian Federation. St. Petersburg: St. Petersburg SUEF, 2001. 209 p. (in Russian)
6. Order of department of the Treasury of Ukraine No. 1247 dated back to October 4, 2011 «About adoption of standards of internal audit». In: *Official Bulletin of Ukraine*, 2011, Number 85, p. 91–102. (in Ukrainian)
7. Resolution of Ministers of Ukraine No. 2 dated back to January 6, 2010 «About carrying out of home controlling and inspection works in the system of central authority of executing department». In: *Official Bulletin of Ukraine*, 2010, Number 1, p. 65–69. (in Ukrainian)
8. Resolution Cabinet of Ministers of Ukraine No. 179 dated back to March 12, 2005 «About streamling of the structure of machinery of central authority of executing department, their regional officer and local public administrations». In: *Official Bulletin of Ukraine*, 2005, Number 11, p. 17–18. (in Ukrainian)
9. Resolution Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1053 dated back to July 10, 1998 «About measures to the improvement of controlling and inspection works in the ministries and other central authority of executing department». In: *Official Bulletin of Ukraine*, 1998, Number 28, p. 23. (in Ukrainian)
10. Resolution Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1001 dated back to September 28, 2011 «Some questions of creation of structural department of internal audit and carrying out such audit in ministries and other central authority of executing department, their regional offices and budget policy which belong to the sphere of ministries, other central authority of executing department management». In: *Official Bulletin of Ukraine*, 2011, Number 75, p. 77–81. (in Ukrainian)

Куренная Татьяна Александровна – аспирант кафедры экономической политики и менеджмента Харьковский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины. Научные интересы: финансовый контроль.

Куренна Татьяна Олександрівна – аспірант кафедри економічної політика та менеджменту Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. Наукові інтерси: фінансовий контроль.

Kurenna Tatiana – postgraduate, Economical Policy and Management Department, Kharkov regional institute of public administration of NAPA by the President of Ukraine. Scientific researches: financial control.